

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА
Кафедра майстерності актора

АНОТАЦІЯ

до творчого проєкту

Захист сценічного образу Елі в дипломній виставі за п'єсою

Жана Кокто «Людський голос»

На здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

Виконала:

Здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціалізація 026 «Сценічне мистецтво»

Валерія БАРАГАН

Керівник творчого проєкту:

викладач кафедри

майстерності актора ХДАК

Світлана ФЄВРАЛЬОВА

Рецензент:

Режисер постановник

Харківського державного

академічного українського

драматичного театру імені Т. Г.

Шевченка, заслужений діяч

мистецтв України

Олександр КОВШУН

Допущено до захисту

Зав. кафедри _____ / Віталій МІЗЯК /

11 червня 2025 р.

Харків 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 Аналіз літературно-художнього джерела Жана Кокто «Людський голос».....	5
1.1. Біографія та творчий шлях автора – Жана Кокто.....	5
1.2. Історія написання та особливості художнього втілення п'єси «Людський голос».....	7
1.3. Розбір основних подій згідно розвитку сюжету.....	9
РОЗДІЛ 2 «Методика роботи над сценічним образом».....	11
2.1. Характеристика та аналіз образу Елі: психологічний портрет та мотивації.....	11
2.2. Образ Елі та її взаємовідносини з іншими персонажами.....	13
2.3. Робота над характером та характерністю.....	15
2.4. Надзавдання та наскрізна дія ролі.....	17
РОЗДІЛ 3 Сценічне втілення образу «Елі».....	19
3.1. Використання виразних засобів для створення сценічного образу (голосова та пластична характеристики, темпоритм ролі).....	19
3.2. Костюм, грим та реквізит.....	21
ВИСНОВКИ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	23

ВСТУП

Жан Кокто — видатний французький драматург, поет і кінорежисер, який глибоко досліджував психологію людини через призму мистецтва. Його монодрама «Людський голос» є вражаючим прикладом експериментального театру XX століття, де крізь телефонну розмову однієї жінки відкривається безодня її емоційного стану. Цей твір поєднує в собі елементи символізму, експресіонізму та інтимної сповіді, що дозволяє глядачеві зануритися в складний світ внутрішніх переживань героїні. «Людський голос» не лише розкриває особисту драму, але й порушує загальнолюдські теми самотності, залежності та сили комунікації у сучасному суспільстві.

Актуальність дослідження Образ Елі у монодрамі Жана Кокто «*Людський голос*» залишається надзвичайно актуальним у контексті сучасного аналізу психології людини. Її внутрішній світ, емоційна вразливість та боротьба з почуттям самотності відображають універсальні переживання, властиві людині незалежно від епохи. Особливо в умовах зростання соціальної ізоляції та проблем міжособистісної комунікації, дослідження героїні, яка змушена вести діалог лише через телефон, відкриває нові горизонти для розуміння жіночої емоційності та глибинного психологізму у драматургії. Твір стає не лише мистецьким феноменом, а й дзеркалом внутрішнього стану людини в умовах втрати та емоційної нестабільності.

Мета: Метою цієї роботи є створити повний образ Елі, та дослідити творчі методи акторської роботи над його втіленням.

Досягнення цієї мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- Дослідити життєвий та творчий шлях автора;
- Проаналізувати характеристику персонажа, її характер, психологічний портрет, мотивацію;
- Встановити спосіб взаємовідносин головної героїні з іншими персонажами монодрами;
- Визначити надзавдання та наскрізну дію ролі персонажа;

- Відібрати та практично втілити виразні засоби при створенні образу Елі: роботу над голосом, темпоритмом, гримом, костюмом, реквізитом.

РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНЬОГО ДЖЕРЕЛА ЖАНА КОКТО «ЛЮДСЬКИЙ ГОЛОС»

1.1. Біографія та творчий шлях автора – Жана Кокто

Жан Кокто з'явився на світ 5 липня 1889 року в Мезон-Лаффітт, поблизу Парижа. Його батько, юрист і художник-аматор, трагічно пішов із життя, коли Жану було лише дев'ять років. Вихованням хлопця після цього зайнявся дід, пристрасний меломан і колекціонер, який організовував у себе вдома музичні вечори. Саме дід вплинув на естетичний розвиток майбутнього митця: в їхній оселі можна було побачити витвори Енгра, Делакруа, античну скульптуру та рідкісні музичні інструменти [2].

Освіта і літературний дебют

Кокто отримав освіту у престижному паризькому ліцеї Кондорсе. В період з 1910 до 1920 року він сформувався як поет, експериментуючи з дадаїзмом у збірці «Вірші» та з сюрреалізмом у поетичній «Опері». Його також визнали як талановитого графіка, який підтримував кубістичні підходи в мистецтві.

Впливи та знайомства

На світогляд і творчість Жана Кокто суттєво вплинули такі постаті, як композитор Ерік Саті, балетмейстер Сергій Дягілєв, художник Пабло Пікассо, композитор Ігор Стравінський і поет Гійом Аполлінер. Вже з середини 1910-х років він став частиною богемного мистецького середовища Парижа, де познайомився з Марселем Прустом, Андре Жідом, Дягілєвим, Пікассо, Саті та іншими. Він навіть вплинув на розвиток сюрреалізму, хоча згодом розійшовся у поглядах з Андре Бретоном. У повоєнні роки близько спілкувався з Жаном Маре та Едіт Піаф.

Під час Другої світової війни Кокто публічно виступав проти режиму Віші. У 1949 році його творчість і громадянська позиція були відзначені — він отримав орден Почесного легіону.

Розквіт творчості та експерименти

У 1920-х роках Кокто продовжує розвивати свою творчу діяльність, працюючи над різними формами мистецтва. У 1926 році в Парижі відбулася

прем'єра його п'єси «Орфей», яка швидко здобула популярність. У 1929 році він публікує один із своїх найвідоміших романів «Жахливі діти». У 1930 році Кокто знімає свій перший фільм «Кров поета», який, хоча й не був прийнятий сюрреалістами, став важливим внеском у розвиток авангардного кіно.

У 1930-х роках він також створює низку театральних п'єс, серед яких «Людський голос» і «Жахливі батьки», які мали великий успіх. Його п'єса «Пекельна машина» (1934) є сценічною версією легенди про Едіпа і вважається одним із його найкращих театральних творів.

Внесок у кіно та інші мистецтва

Кокто був одним із перших, хто поєднав різні види мистецтва в єдине ціле, створюючи так звані «тотальні твори мистецтва». Він працював над балетами, фільмами, ілюстрував власні книги та декорував інтер'єри, прагнучи занурити глядача в створений ним світ. Його фільми, такі як «Красуня і чудовисько» (1946), «Жахливі батьки» (1948) та «Орфей» (1949), стали класикою французького кіно і вплинули на розвиток нової хвилі у французькому кінематографі. [13]

У 1960 році він знімає свій останній фільм «Заповіт Орфея», в якому з'являються такі відомі особистості, як Пікассо та Юл Бріннер.

Пізні роки та спадщина

У 1950-х роках Кокто активно займається оформленням інтер'єрів: у 1956 році він розписує каплицю Святого Петра у Вільфранш-сюр-Мер, а в 1957 році — залу для одружень у мерії міста Ментон. У 1958 році він стає почесним громадянином Ментону. У 1963 році, за кілька місяців до смерті, він працює над створенням музею в Бастіоні, який відкрився вже після його смерті.

Жан Кокто помер 11 жовтня 1963 року в Міллі-ла-Форе, неподалік від Парижа. Його творчість залишила глибокий слід у світовому мистецтві, поєднуючи літературу, театр, кіно, живопис і музику в унікальний синтез [9].

1.2. Історія написання та особливості художнього втілення п'єси «Людський голос»

П'єса «Людський голос» (фр. *La Voix humaine*) є однією з найбільш емоційно насичених і водночас формально новаторських робіт Жана Кокто. Її поява стала результатом не лише особистих переживань автора, а й глибоких роздумів над темами кохання, втрати та людської самотності в умовах технічного прогресу. Написана у 1930 році, ця монодрама стала дзеркалом болісних і водночас звичних почуттів, з якими стикається кожен — коли любов іде, а зв'язок ще лишається.

Жан Кокто створив текст у часи, коли європейська драматургія шукала нові форми вираження внутрішнього світу людини. Водночас, п'єса глибоко вкорінена у театральну традицію Франції — зокрема, в умовність сценічного простору та психологічну напругу діалогу. Але «Людський голос» відрізняється саме своєю структурною мінімалістичністю: тут немає дії у класичному сенсі, немає взаємодії між кількома персонажами, натомість — один голос, одна сцена, один крик душі.

Цікаво, що п'єса складається з одного безперервного монологу, в якому жінка розмовляє телефоном з коханим, який її залишає. Ми чуємо лише її репліки — відповіді на те, що каже інша людина, яку ми не чуємо. Цей прийом надає тексту надзвичайної напруги і драматизму. Монолог поступово перетворюється на емоційну сповідь, де зникають межі між розмовою і внутрішнім болем, реальністю і уявою. Психологічна правда звучання тут важливіша за зовнішні події.

Ще однією особливістю п'єси є те, як Кокто використовує технічний засіб — телефон — як символ зв'язку і водночас віддалення. Голос у слухавці — це єдине, що ще поєднує героїню з минулим життям, з чоловіком, якого вона не хоче відпускати. Телефон стає метафорою емоційної залежності, сучасного болю, де техніка лише підсилює відчуття відсутності і втрати. Такий художній прийом на момент створення був справжнім проривом у театральному мистецтві й залишив слід у подальшому розвитку світової драматургії.

Особливий інтерес викликає й емоційна структура твору: головна героїня проходить крізь низку глибоких переживань — від наївної надії до остаточного усвідомлення втрати та глибокого внутрішнього зламу. Її мовлення змінюється: спочатку воно стримане й делікатне, а згодом переростає у відчайдушне благання. Автор демонструє справжню силу театру, в якому драма розгортається не завдяки зовнішнім подіям, а через психологічну напругу та емоційне оголення.

Отже, «Людський голос» — це не просто історія про кохання, яке згасає. Це глибокий погляд на людські переживання у момент найбільшої вразливості. Це — глибоко особистий і водночас універсальний твір про самотність, про кохання, яке вже не повернути, і про людину, яка намагається сказати останні слова, хоч знає, що її більше не чують. Створена в міжвоєнну добу, ця п'єса досі зберігає актуальність завдяки своїй щирості, емоційній глибині та театральній простоті, що вражає [14] [7].

1.3. Розбір основних подій згідно розвитку сюжету

Драма «Людський голос» Жана Кокто вирізняється незвичною для класичної театральної структури побудовою — це моноп'єса, що відбувається у режимі телефонної розмови. Усі події розгортаються у формі монологу жінки, яка спілкується з колишнім коханим. При цьому ми не чуємо, що говорить інша сторона — лише бачимо реакції, емоції та слова самої героїні. Сюжет ніби зовні статичний, але насправді наповнений глибокими внутрішніми змінами.

Умовно розвиток сюжету можна поділити на кілька емоційно-логічних етапів:

Початок розмови — ілюзія спокою

На початку героїня намагається поводитися стримано. Вона контролює себе, говорить ввічливо, намагається здаватися врівноваженою. Цей фрагмент розкриває її спробу створити видимість нормальної, «дружньої» розмови. Вона згадує минуле, ставить буденні запитання, іноді навіть сміється — це захисна маска, за якою ховається біль.

Наростання напруги — від спокою до розгубленості

Поступово в розмові починають з'являтися ознаки тривоги. Героїня просить не класти слухавку, намагається затримати час. Її репліки стають коротшими, голос — менш впевненим. Вона розуміє, що розрив неминучий, і це викликає в ній страх. На цьому етапі стає очевидно, що для неї ця розмова — не просто зв'язок із минулим, а останній шанс зберегти хоч щось із колишнього життя.

Занурення у відчай — емоційна кульмінація

Центральна частина п'єси — це вибух емоцій. Героїня вже не приховує свого болю: вона плаче, зізнається у брехні, каже, що намагалася накласти на себе руки. У її словах — відчай, залежність, беззахисність. Вона впадає у спогади, переходить з реальності у світ фантазій, іноді звертається до себе в третьому особі, наче втрачаючи контакт із теперішнім.

Усвідомлення втрати — поступове прийняття

Наприкінці розмови вона більше не бореться. Її голос стихає, слова стають простішими, вона майже не намагається втримати співрозмовника. Її мовлення сповнене суму, але вже без тієї істеричної напруги, що була раніше. Це не спокій, а скоріше — виснаження. Вона прощається не тільки з людиною, а й із частиною себе, яку втратила разом із цими стосунками.

Завершення розмови — символічна тиша

Кульмінаційною точкою є момент, коли слухавку покладено, і зв'язок обривається. Це не просто технічна дія — вона символізує кінець епохи у її житті, остаточне прощання. Після цього настає тиша — як завершення розповіді, але й як емоційний удар. Театр більше не показує події — він залишає глядача сам на сам з пережитим [4].

РОЗДІЛ 2 «МЕТОДИКА РОБОТИ НАД СЦЕНІЧНИМ ОБРАЗОМ»

2.1. Характеристика та аналіз образу Елі: психологічний портрет та мотивації

У центрі монодрами Жана Кокто — жіночий персонаж, якого в різних версіях називають просто Ель або Елі. Попри відсутність імені, ця постать має глибоко індивідуальний характер і водночас є відображенням універсального досвіду втрати. Через її постать автор показує, що кохання може бути не лише джерелом натхнення, а й внутрішнього руйнування.

Елі спілкується по телефону з чоловіком, який залишив її. Це не звичайна розмова — це спроба врятувати себе від повної емоційної ізоляції. Її не стільки цікавить зміст розмови, скільки сам факт контакту, присутності іншого на тому кінці дроту. Вона боїться тиші більше, ніж болю.

Образ Елі побудовано на драматичному напруженні між зовнішньою стриманістю та внутрішнім відчаєм. На початку вона намагається звучати спокійно, дотримуючись звичних форм спілкування. Проте чим далі триває діалог, тим більше в ній проривається справжній емоційний стан — тривога, страх бути покинутою, самозвинувачення, навіть безсилля. Це емоційне «оголення» — один із найсильніших художніх прийомів п'єси.

Елі — жінка надзвичайно чутлива, тонко вловлює зміну інтонацій, паузу, мовчання співрозмовника. Для неї навіть мовчання має значення. Вона живе у звуках голосу, бо поза цим — порожнеча. У цьому сенсі телефон стає не просто засобом зв'язку, а єдиною ниткою, яка ще тримає її з реальністю.

Мотивація героїні — не просто повернути минуле. Їй потрібно зрозуміти, чому вона більше не потрібна, спробувати осмислити те, що сталося, але також — висловитись. Для неї ця розмова — останній шанс виговорити те, що довго боліло, і в цьому вона — щира, вразлива, справжня.

У фіналі ми бачимо повний злам. Героїня не витримує — її репліки стають короткими, уривчастими, вона більше не контролює емоцій. Це — вершина

психологічного напруження. Глядач стає свідком внутрішнього краху, який відбувається без жодного зовнішнього жесту — лише через голос.

Отже, Елі — не просто жінка, що втратила кохання. Вона — втілення крихкої, але глибокої душевної реальності. Її мовлення — це хроніка внутрішньої боротьби, її мовчання — ще гучніше за слова. Кокто створив образ, у якому зосереджено всю силу і біль тих, кого залишили [1].

2.2. Образ Елі та її взаємовідносини з іншими персонажами

Попри те, що п'єса «Людський голос» має лише одну діючу особу на сцені, — Елі, — ми відчуваємо присутність ще одного персонажа: чоловіка, з яким вона розмовляє телефоном. Хоча він фізично не з'являється, його «відсутність» постає як особлива форма участі в дії, адже саме через нього розкривається глибина особистості Елі.

Усі емоційні стани головної героїні, її мовленнєві інтонації, паузи та зміни в настрої пов'язані з реакціями на слова та мовчання її співрозмовника. Вона постійно адаптується до його тону, намагається вгадати його настрій, виправдатися або підтримати розмову, навіть якщо це її ранило. Це — діалог, у якому чути лише одну сторону, але через неї ми чітко уявляємо обидві.

Взаємини між Елі та чоловіком ґрунтуються на глибокому емоційному зв'язку, який, однак, уже практично зруйновано. Вона вчепилася за останню ниточку — телефонний дзвінок — як за надію зберегти хоча б уявну близькість. Її промови сповнені подвійності: з одного боку — бажання здатися сильною, з іншого — відчай і благання.

Цікаво, що головна драма в стосунках між Елі та її коханим — не у відкритому конфлікті, а у відсутності повноцінного діалогу. Їхнє спілкування — це постійне розмивання меж: правда і самозаспокоєння, прийняття і заперечення, ніжність і біль. Елі не просто говорить до нього — вона говорить про себе в його присутності, намагаючись переосмислити те, ким вона є у стосунках, які закінчуються.

Крім цього, через уявний діалог з'являється ще один умовний персонаж — самотність. Її теж можна трактувати як «присутню силу» у п'єсі. Елі веде боротьбу не лише зі страхом втрати чоловіка, а й із порожнечою, що настає після цього. Її розмова — спроба витіснити тишу, яка невідворотно настає.

Таким чином, хоча формально в п'єсі є лише одна дійова особа, взаємодія з невидимим співрозмовником створює повноцінну драматургічну напругу. Саме ця напруга дозволяє розкрити багатогранність характеру Елі — її здатність

любити, боятися, шукати контакт, навіть коли діалог втрачає сенс. Через ці взаємини Кокто демонструє, як глибоко слова, мовчання і навіть телефонна лінія можуть формувати внутрішню драму [3].

2.3. Робота над характером та характерністю

Робота над образом героїні у монодрамі «Людський голос» вимагає глибокого розуміння не лише її тексту, а й внутрішньої природи персонажа. Актор або акторка, яка береться за цей монолог, має не просто вивчити слова — потрібно відчувати кожну інтонацію, кожну зміну емоції, бо саме в цьому полягає головна складність.

Характер героїні не фіксований і однозначний — навпаки, він змінюється протягом усієї п'єси. Вона проходить через цілий спектр почуттів: від стриманої ніжності та самозаспокоєння до повного емоційного оголення, майже істерики. У цих переходах і полягає особливість її характеру — вона водночас сильна й вразлива, любляча й розгублена, чесна й готова прикидатися, щоби втримати останній зв'язок із коханим.

Акторська робота над цим образом потребує повного занурення. Тут важливі не лише слова, а й тиша, паузи, зміни дихання, невербальні реакції. Усе має бути максимально природним, адже персонаж знаходиться у надзвичайно крихкому стані, де будь-який фальшивий жест руйнує довіру глядача.

Важливо також враховувати характерність поведінки Елі — вона не демонструє свої емоції явно, як у класичній драмі. Її біль — тихий, внутрішній, накопичений роками. Саме тому акторові необхідно знайти баланс між стриманістю і глибиною переживань. Один погляд, одна зміна тону можуть сказати більше, ніж ціла сторінка тексту.

Працюючи над цим образом, доводиться не лише інтерпретувати персонажа, а й співпереживати йому. Тільки тоді можлива правдива гра, що зворушить глядача. Важливо не грати емоції, а проживати їх. Саме в цьому полягає мистецтво створення характеру — коли межа між актором і героєм майже стирається [5].

Таким чином, робота над характером Елі — це не лише вивчення ролі, а й внутрішня подорож. Це процес відкриття себе через іншу людину, відтворення її болю, її крихкості, її голосу, який звучить, можливо, востаннє.

Працюючи над образом героїні у монодрамі «Людський голос», я намагалася не лише інтелектуально зрозуміти її стан, а й емоційно наблизитися до неї. Щоби створити переконливий характер, я шукала точки перетину між собою та героїнею. У нас є певна схожість — глибока чутливість до втрати, потреба у зв'язку, прагнення бути почутою. Я розумію її страх самотності, відчуття безпорадності, коли не можеш вплинути на ситуацію, що розгортається за межами твого контролю.

Однак є й суттєві відмінності. На відміну від Елі, я, наприклад, схильна шукати раціональні виходи з емоційних криз, тоді як вона — повністю занурена в свої почуття, іноді до межі самознищення. Саме ці контрасти робили роботу цікавою, але й непростю. Деякі сцени давалися складно, бо вимагали від мене не лише гри, а повного емоційного оголення. Особливо важко було зберегти щирість у повторюваних репетиціях, не скочуючись у форму або звичку. Але водночас, коли вдавалося "почути" її справжній голос — це ставало потужним акторським досвідом.

Створення характеру героїні стало для мене внутрішньою мандрівкою. Це був не лише професійний виклик, а й можливість краще пізнати себе, пропустивши через власне серце біль, крихість і надію іншої людини [10].

2.4. Надзавдання та наскрізна дія ролі

Коли я розпочала роботу над образом Елі, перше, що мене вразило — наскільки глибоко можна заглибитися в почуття, не маючи зовнішньої взаємодії на сцені. Уся дія розгортається навколо одного голосу — жіночого. Лише одна людина фізично присутня перед глядачем, і цією людиною є я, виконавиця. Усе, що я маю — це слухавка, тиша та внутрішній світ героїні. Але саме в цьому — у цій мінімальності — закладено неймовірну драматичну силу.

Я довго шукала відповідь на питання: що насправді рухає Елі впродовж усієї п'єси? Адже вона не діє відкрито, не конфліктує, не намагається змінити ситуацію. І з часом я зрозуміла, що її надзавдання — не змусити коханого залишитися, а дати собі можливість бути почутою хоча б в останнє. Вона не може змінити те, що сталося, але може висловити те, що в неї всередині. І в цьому її єдиний спосіб опиратися самотності — не через крик чи вимоги, а через голос, звернений до людини, яка вже майже втратилася.

Героїня п'єси Жана Кокто не бореться на словах, але її тиха присутність — це теж спротив. Вона бореться за право відчувати контакт, за право на останнє "прощай", сказане не мовчки. Її наскрізна дія, як я це зрозуміла, — це невпинне прагнення втримати лінію зв'язку, навіть якщо вона буквально ось-ось обірветься. Елі ніби знає, що кінець уже настав, але продовжує говорити — не для того, щоб переконати, а для того, щоб не зникнути остаточно у цій самотності.

Граючи цю роль, я відчула, як сильно актор залежить не лише від тексту, а й від емоційної тиші, яка його оточує. У цій виставі я змушена була чути паузи, прислухатись до власного дихання, вловлювати кожен тремтячий момент мовчання. Усе це стало для мене частиною тієї «невидимої дії», яка в цій п'єсі є набагато важливішою за фізичні рухи. Це зовсім інша акторська задача — не грати, а існувати.

Також я усвідомила, що мій емоційний стан як виконавиці повинен постійно змінюватися. Елі починає розмову стримано, навіть трохи іронічно.

Вона намагається зберегти гідність, уникнути жалю. Але поступово ми бачимо, як її сила тане, як голос стає ламким, а душа — оголеною. Я намагалася прожити ці зміни чесно, без надмірності. Бо саме така природність і робить цей монолог справжнім [8].

Найскладніше для мене було відчутти й передати момент остаточного зламу. Коли героїня розуміє, що голос коханого — це все, що залишилося, і навіть він от-от зникне. Вона залишається наодинці з порожнечою. І саме в цей момент її надзавдання досягає межі — вона проговорює все, що могла, і тепер змушена замовкнути.

Для мене цей досвід став надзвичайно особистим. Я не просто виконувала роль — я навчилася слухати тишу, говорити серцем і не боятися показати слабкість. Саме через це «Людський голос» і є винятковою п'єсою: він відкриває глядачеві не стільки сюжет, скільки душу. І я щаслива, що змогла доторкнутися до цієї глибини як акторка.

РОЗДІЛ 3 СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ ОБРАЗУ «ЕЛІ»

3.1. Використання виразних засобів для створення сценічного образу (голосова та пластична характеристики, темпоритм ролі)

У моноспектаклі Жана Кокто «Людський голос» особливе значення має глибоке психологічне занурення в образ героїні, адже саме через її внутрішній світ розгортається вся драматургія твору. Єдина дійова особа — жінка на ім'я Елі, веде останню телефонну розмову зі своїм коханим, який залишає її. Сцена, в якій немає фізичної присутності партнера, змушує актрису вдаватися до максимальної концентрації на голосових і пластичних засобах виразності. Це унікальний акторський виклик — створити наповнений емоційною напругою монолог, який тримає увагу глядача протягом усього сценічного часу.

Голосові характеристики образу Елі — основний інструмент передачі її психоемоційного стану. У перші хвилини монологу голос звучить майже буденно: героїня намагається зберегти гідність, контролює себе, вибудовує інтонацію м'яко, із притиснутим емоційним тлом. Вона усвідомлює, що цей дзвінок може бути останнім зв'язком із коханим, і тому намагається говорити «правильно» — приглушено, лагідно, майже спокійно. Проте в цій напівстриманості вже вчувається внутрішній тремтливий надриг, який стає все очевиднішим у міру розвитку монологу [6].

Із часом голос змінюється: інтонації стають розірваними, тембр — тремтячим, з'являється ледь чутна хрипота. Глядач може вловити моменти, коли героїня зривається на крик чи шепіт, використовує невпевнені паузи, емоційні вибухи, а також навмисно невимушені репліки, які приховують страх і відчай. Така голосова партитура не є випадковою — вона майстерно вибудована для демонстрації глибокої особистої драми: страху втрати, самотності, залежності від іншої людини.

Темпоритм ролі — ще один важливий аспект побудови сценічного образу. Власне, весь хід розмови можна умовно поділити на кілька хвиль. Початковий

темп — стриманий, рівномірний, із невеликими сплесками, коли Елі згадує щось емоційне чи чуттєве. Потім темп прискорюється: жінка відчуває, що втрачає нитку зв'язку не лише у прямому значенні — телефонному, а й емоційному. З'являються перебої, внутрішній ритм ламається, фрази стають уривчастими. У фіналі темп уповільнюється: виснажена емоційно, героїня ледве добирає слова, її мова змінюється на майже беззвучне благання.

Пластика тіла у спектаклі виконує важливу роль компенсації відсутності партнера на сцені. Вона несе значне емоційне навантаження, адже без дії, без фізичних реакцій монолог ризикує втратити життєву достовірність. Елі вільно переміщується по кімнаті — простір стає візуальним відображенням її душевного стану. Рухи часто невпевнені, імпульсивні: вона то лягає на ліжку, ніби шукаючи захист, то різко підхоплюється, тримаючи слухавку обома руками, як єдину опору. Часто торкається до себе — доторки до ший, волосся, грудей підкреслюють уразливість і спробу самозаспокоєння. Її постава змінюється залежно від сили емоцій: спочатку рівна, згодом сутулиться, скручується — що візуально підсилює ефект пригнічення.

Також важливим засобом є погляд і міміка. Очі героїні постійно шукають точку фіксації: вона дивиться у вікно, в простір, у дзеркало — ніби намагається «побачити» того, з ким розмовляє. Її обличчя неодноразово змінює вираз — усмішка через силу, раптове напруження м'язів щелеп, тремтіння губ. Усі ці мікроелементи допомагають актрисі побудувати максимально достовірний образ жінки, яка на межі психоемоційного зриву.

Отже, сценічне втілення образу Елі вимагає глибокого розуміння природи емоційної напруги, майстерного володіння голосовими інструментами, а також тонкої тілесної пластики. Роль є прикладом так званого «психологічного мінімалізму» — коли за відсутності розгорнутої зовнішньої дії внутрішній світ героїні стає головною ареною драматичного конфлікту. [15] Саме завдяки поєднанню виразних засобів — голосових, темпоритмічних і пластичних — актор може достовірно втілити глибоко психологічний, інтимний та водночас універсальний образ Елі [11].

3.2. Костюм, грим та реквізит

На мою думку, дуже важливу роль для втілення в образ відіграють такі елементи як: костюм, грим, реквізит.

Костюм моєї героїні підібрати влучно, та повністю відповідає її характеру поведінки.

Одяг та прикраси:

- біла легка сорочка середньої довжини, більше домашнього формату;
- взуття відсутнє;
- кольорові легкі штани, які створювали домашню атмосферу, та доповнювали образ;
- у першій сцені – маленький білий браслет, який підкреслює ніжність образу.
- зачіска: розпущене волосся;
- макіяж відсутній;

Реквізити:

- телефон сірого кольору, стаціонарний. Незважаючи що реквізит тільки один, але він відіграє дуже важливу роль, бо навколо нього обертаються усі події [12].

ВИСНОВКИ

На основі опрацьованого матеріалу п'єси Жана Кокто Людський голос. Можна зробити висновок, що усі завдання були виконані. Особлива увага була приділена аналізу особистісних характеристик персонажа, його психологічного стану, а також засобів художнього й сценічного втілення.

Аналіз характеру показав складну структуру внутрішнього світу Елі: емоційну нестабільність, вразливість, сильну залежність від почуттів та міжособистісних зв'язків. Водночас було охарактеризовано її характерність як сценічного образу, яка проявляється через мовні інтонації, зміну ритму мовлення, паузи та фізичну поведінку на сцені.

Також було розглянуто роль візуальних та матеріальних елементів у формуванні образу — костюму й реквізиту. Зокрема, одяг героїні відображає її внутрішній стан та ситуацію, в якій вона перебуває, а телефон — головний реквізит п'єси — набуває символічного значення як засіб зв'язку та, водночас, дистанції.

Проведене дослідження дозволило дійти висновку, що образ Елі у п'єсі Людський голос є глибоко психологізованим і потребує тонкого сценічного прочитання. Це дає широкі можливості для творчої інтерпретації та є актуальним прикладом сучасної драматургії, яка поєднує мінімалізм форми з глибиною змісту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. La Voix Humaine – Thème documentaire [Інтернет ресурс]. – Режим доступу:
https://cocteau.scdi-montpellier.fr/theme_document/la-voix-humaine
2. Jean Cocteau – Biografia [Інтернет ресурс] // Wikipedia. – Режим доступу:
https://es.wikipedia.org/wiki/Jean_Cocteau
3. La Voix Humaine [Інтернет ресурс] // Wikipedia. – Режим доступу:
https://en.wikipedia.org/wiki/La_Voix_humaine
4. Cocteau's La Voix Humaine: A Telephone Melodrama [Інтернет ресурс] // The Theatre Times. – Режим доступу:
<https://thetheatretimes.com/cocteaus-la-voix-humaine-telephone-melodrama/>
5. La voz humana de Jean Cocteau: actualizaciones para el espectador del siglo XXI [Інтернет ресурс] // Academia.edu. – Режим доступу:
<https://www.academia.edu/70821257/>
6. Voix humaine – Mise en scène classique [Інтернет ресурс] // Wikipedia. – Режим доступу: https://fr.wikipedia.org/wiki/Voix_humaine
7. L'amore (film) – Adaptaciones destacadas [Інтернет ресурс] // Wikipedia. – Режим доступу: https://it.wikipedia.org/wiki/L%27amore_%28film%29
8. La Voz Humana – Reseña [Інтернет ресурс] // Es-Academic. – Режим доступу: <https://es-academic.com/dic.nsf/eswiki/701263>
9. La Voz Humana de Jean Cocteau – Ensayo crítico [Інтернет ресурс] // Notas Mexico Legendario. – Режим доступу:
<https://notas.mexicolegendario.org/2013/04/la-voz-humana-de-jean-cocteau.html>
10. La voce umana – Wikipedia Italia [Інтернет ресурс]. – Режим доступу:
https://it.wikipedia.org/wiki/La_voce_umana
11. La Voix Humaine: A Technology Time Warp [Інтернет ресурс] // Docslib.org. – Режим доступу:
<https://docslib.org/doc/255008/la-voix-humaine-a-technology-time-warp>

12. Театральні костюми

<https://naurok.com.ua/teatralniy-kostyum-skladova-scenichnogo-obrazu-5-klas-nush-332037.html>

13. Jean Cocteau et le théâtre du XXe siècle [Інтернет ресурс]. – Режим

доступу: <https://www.theatre-contemporain.net/biographies/Jean-Cocteau>

14. La Voix Humaine – Analyse et interprétations [Інтернет ресурс] // Théâtre et psychanalyse. – Режим доступу:

<https://www.theatre-et-psychanalyse.fr/la-voix-humaine>

15. Jean Cocteau – Œuvres complètes [Інтернет ресурс] // Bibliothèque nationale de France. – Режим доступу:

<https://gallica.bnf.fr/html/und/auteur/jean-cocteau>